

הביאני חדרין

גליון 213

דבינו מרן ראש הישיבה שליט"א

להודות לך - וליחדך

מתוך דברים שנאמרו בסיום זמן חורף וסיום משכת כתובות, יום ד' כ"ז אדר ב'. נכתב ע"י אחד השמועים ותשו"ח לו.

קדמך, היינו שהחלק החומרי שבאדם הוא אפילו פחות מיתוש, היתוש היא הבריאה הכי שפילה שיש, והיא נבראה לפניך, מבחינת החומריות אתה פחות ממנה.

בשני הניגודים הללו נברא האדם וזה העבודה של האדם, זה הבחירה! מי ישלוט במי! הנשמת חיים ישלוט או הגוף ישלוט, כשאדם זוכה זה "אדמה לעליון", ואם הוא לא זוכה והחומר שולט בו אז הוא פחות מיתוש, ואם זחה דעתו עליו ממשיתכ החומר כמש"כ "וישמך ישורון ויבעט" אומרים לו יתוש קדמך, וזה יסוד העבודה והבחירה.

וכמו שחז"ל אומרים אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה, הכוונה שהוא משתלט על כל החומריות על כל משיכות הגוף, והאמת היא שדווקא הפחיתות החומר ברמה כזו היא גופא המעלה הגדולה, ולכן נברא פה הצורה הזו של החומריות שתהיה כל כך שפילה זה לעומת זה, שאז אם הוא משליט את הנשמה על הגוף הוא מתעלה יותר ממלאך, בלי פחיתות החומר בלי הגוף. האדם נברא דווקא עם הניגוד הזה בשביל העבודה שישליט את הנשמה על כל פחיתותו של החומר.

וע"כ אומר ר' שמלאי שגם דיני הטומאה של הבהמה חיה ועוף נאמרו לפני דיני טומאת האדם, הטומאה היא ביטוי של פחיתות החומר, חומרת הטומאה של האדם יותר גדולה מבהמה חיה ועוף, שהנשמה במת טמא שבעה, ומת מטמא באהל שהגוף בלי נשמה אז הוא פחות מכל הבהמה חיה ועוף והוא מטמא הרבה יותר.

גם בחיי האדם יש דיני טומאה כמו זב ומצורע, ועוד, ומאידך לבעלי חיים אין כלל טומאה מחיים, וגם אינם מקבלים טומאה, אבל אצל האדם יש במשך ימי חייו מציאות של ריחוק וטומאה, וזה מוסיף לחומר, וזה הרבה יותר ממה שיש בבעלי חיים.

כשם שיצירתו אחרי כל המעשה בראשית כך תורת טומאתו נכתבה בתורה לאחר דיני טומאת בע"ח. ונראה קצת לבאר את הענין.
אמרו חז"ל (ויק' תזריע י"ד) עה"פ (תהילים קלט ה) "אחור וקדם צרתני", על דעתיה דריש לקיש, דאמר ריש לקיש 'ורוח אלוקים מרחפת על פני המים' זה רוחו של מלך המשיח, אם זכה האדם אומרים לו אתה קדמת לכל מעשה בראשית, ואם לא אומרים לו יתוש קדמך.

ונראה הכוונה בזה, שבאדם עצמו יש לו שני חלקים, יש בו חלק שאם הוא זוכה אומרים לו אתה "קדם" אתה כבר היית לפני הכל, וזה הרוחו של מלך משיח, מאידך אם לא זכה אומרים לו אתה "אחור" אתה אחרי אפילו היתוש.

והביאור שהאדם מורכב מחומר וגוף והוא נקרא אדם שנברא מהאדמה, ומאידך יש בו נשמת חיים שהיא חלק אלוק ממעל, ושני הדברים הללו הם שני דברים מנוגדים בתכלית זה לזה, וע"כ אומרים חז"ל שגם בזמן של היצירה הם התחלקו, הנשמה שזה הרוח אלוקים היתה לפני הכל, וזה ה"קדם", החלק הרוחני שבאדם שנקרא גם על שם "אדמה לעליון", והוא מוסיף לתכליתו שהוא רוחו של משיח.

ויש את החלק החומרי שמן האדמה שנברא בסוף, שזה הגוף, ואם לא זכה אומרים לו יתוש

בסייעתא דשמיא נמצאים אנחנו במסיבת הודאה להשי"ת על התרומות והשקלים שנתרמו ע"י חניכי, וידידי ישיבתנו הקד', בעבור טובת הישיבה הקדושה. וכמו"כ בהודאה עצומה על סיום זמן החורף הארוך - הערוך, שזכינו ובס"ד הבחורים שיחיו עלו והתעלו, והיה ניכר מאד מחידושי התורה והחבורות הנפלאות שהביאו לפני במשך זמן החורף, ואפילו אחרי ימי הפורים היה מרנין לראות את היכל הישיבה הומה, והבחורים לומדים עם כל המרץ.

ואחרון חביב בהודאה לכל משתתפי המגבית כאו"א בשמו הטוב יבורך, ולכל הציבור שהתעסקו ממש במסירות נפלאה, וכמובן לאלו שדאגו לסעודת הודאה זו.

אני רוצה לדבר דברים פשוטים, רק צריך תמיד לשנן ולחזור עליהם כי זה מהיסודות, אבל מחמת פשטותם שוכחים אותם, כתוב בחז"ל (מד"ר ויקרא פי"ד א' א) עה"פ 'אשה כי תזריע וילדה זכר וטמאה שבעה ימים', א"ר שמלאי כשם שיצירתו של האדם לאחר

בהמה חיה ועוף, כך תורתו לאחר בהמה חיה ועוף, הדא הוא דכתיב 'זאת תורת הבהמה'.

הנה בסוף פרשת שמיני נאמרו דיני הטומאה של בהמה, ובתחילת פרשתנו מבואר דיני טומאת לידה, וכן דיני הצרעת, וכשם שיצירתו של האדם לאחר בהמה חיה ועוף, שהאדם נברא ביום השישי, כך תורת דיני הטומאה נאמרו לאחר דיני טומאת הבע"ח, ומבואר שיש שייכות בין שני העניינים.

הנה בהקדמת היצירה של בעלי החיים לפני האדם, נאמרו בגמ' (פנהדרין לה א) כמה טעמים, שלא יאמרו שותף היה לו לקב"ה במעשה בראשית, ד"א שאם תזוח דעתו עליו יאמרו לו יתוש קדמך, ד"א שיכנס למצוות מיד, ד"א שיכנס לסעודה מיד, וא"כ מבואר לן שעל כל זה נאמר

ביאור ה'עוֹשֵׁק' שאני כבר מוחזק, עשית אצלי את העבודה עכשיו אני חייב לך כסף, אבל אני מוחזק בכסף ואני מנצל את מוחזקותי בשביל לא לשלם, וכן להיפך אדם קיבל כסף ולא עושה את העבודה זה עוֹשֵׁק, האדם שהקב"ה מחיה אותו בכל רגע, מזרים בו את הדם הוא לוקח ומשתמש בזה לחטוא כנגדו, הוא משתמש ב'מוחזקות' שלו, כי יש לו את זה כבר, היפך ממה שהוא חייב! וזה נורא וזו התביעה הכי גדולה כי איך אתה מסוגל לקחת ולנצל את מה שיש לך נגד מי שנותן לך, זה עוֹשֵׁק! זו נטיית החומר! הוא לא מוכן להיות חייב הוא לא מוכן להכיר באמת הוא מכסה את הטובה.

כשאנחנו מודים להקב"ה בברכת "אשר יצר" אומרים 'גלוי וידוע לפני כסא כבודך שאם יפתח אחד מהם או יסתם אחד מהם', אדם בא להמחיש לעצמו את הטובה שהוא מקבל ואיך הוא ממחיש את זה, ע"י שהוא חושב מה היה קורה אם זה לא היה, אחרי שזה נמצא יש לי את זה, אז אומרים לך רגע! תעצור! תחשוב מה היה קורה אם זה לא היה, אם יפתח אחד מהם או יסתם - אי אפשר להתקיים, וזה עיקר המלחמה, אדם שהצליח להרגיש ולהודות הוא שולט על החומר, וכמה שפחות הוא מודה החומר שולט עליו.

*

נמצאים אנו לפני חג הגאולה, לפני הלילה הנשגב - ליל הסדר - שחייבים להרבות בסיפור יציאת מצרים, וכל המרבה הרי זה משובח, זה המצוה "להודות ולהודות" ובהרחבה עם כל הפרטים, וכל ההשתלשלות, זה החיוב הגדול של הלילה, זה הליל שימורים הוא לד'.

והנה ענין זכירת יציאת מצרים מפורש בתורה (דברים היד) "זרם לבבך ושכחת את ד' אלוקיך המוציאך מארץ מצרים", אנחנו חושבים שזכירת יציאת מצרים זה ענין שהאדם צריך לחשוב ולהיזכר, בוודאי, אבל בעצם מה שעוקר את הזכירה הזו זה ה"רם לבבך" זה הכסף והזהב והחומר הוא הניגוד לזכירה, הזכירה היא 'זוכרת כי עבד היית' ואת זה החומר לא מוכן לעכל, הוא לא מוכן לזכור שהוא היה עבד, זה שולל ממנו את העצמאות, כי אם יזכור יצטרך להודות.

וכמו כ"ז זה פסוקים מפורשים בתורה, כל קרבן הפסח על שם שפסח הקב"ה "בנגפו את מצרים ואת בתינו הציל" זה הפסח חשנו את הסכנה וניצלנו ממנה, כך נוצר כלל ישראל עם הפסח, קרבן הפסח הוא קרבן תודה כמו שמבואר ברש"י בזבחים שזה קרבן תודה.

והנה איסור החמץ בא לרמוז על החימוץ והשאור, על הגאווה שהחומר שם לעצמו, זה מה שמפריע, זה שמנגד את הזכרון יציאת מצרים, חמץ אסור אפילו במשהו, כמו שכתוב ברמב"ם

ואמר רבי יודן בר חנין סימנא "דאכיל מן חבריה בהית מסתכל ביה", כשהוא יונק מהאילן הזקן הוא לא מסתכל עליו כביכול אני לא מכיר אותך, העלים שלו נוטים לצד אחר, הוא לא מסוגל להסתכל בפני מי שהוא יונק ממנו, זה טבע הבריאה וזה טבע הגוף ועל כך עיקר המלחמה, הדברים פשוטים! זה יהודי - להודות הדבר הכי בסיסי, פה מתחיל הכל ופה נגמר הכל, כמה שאתה יותר מודה כך אתה יותר יהודי וככה אתה יותר "אדמה לעליון", וכמה שאתה פחות מודה אתה עדיין נתון לשליטת החומר.

הנה כשכלל ישראל נבחר ביציאת מצרים ואחרי זה במתן תורה, כל זה היה לצאת מהחומריות שהיינו שם במצרים, אנחנו אומרים בכל יום בתפילה "ובנו בחרת מכל עם ולשון וקרבנתנו לשמך הגדול סלה להודות לך וליחודך באהבה" זה התכלית של כל מהות היהודי - אתה קרבת אותנו, הוצאת אותנו ובחרת בנו בשביל להודות וליחודך באהבה, זה היחוד הגדול כל הנשמה תהלל י-ה על כל נשימה ונשימה, ועל כך

דוד מבקש מה בצע בדמי, היודך עפר, בשביל זה אני חי, להשתלט על החומר, להרגיש תלות, ולהרגיש חייב ולהגיד כל הזמן תודה.

הנה במהות ענין ההודאה יש לה שני פירושים. יש הודאה באמת כמו הודאת בעל דין ויש הודאה בתור שבת, בעצם זה אותו דבר, מה שהאדם קשה לו להודות כי קשה לו להכיר באמת הזו כמו אותו מאילן שקשה לו להביט בפני מי שהוא יונק ממנו, זה כפוי טובה, הוא מכסה את פניו לא להכיר בטובה, מדוע? כי אם הוא מכיר בכך זה מחייב, אם הוא מכיר בכך הפירוש הוא שהוא תלוי במשהו אחר וזה שולל ממנו ונוטל ממנו את כל העצמיות שלו זה שורש הרע.

בתפילת נעילה ביום כיפור אומרים 'למען נחדל מעוֹשֵׁק ידינו', י"א שהכוונה לגזל מקטרג בראש, אבל המשמעות בתפילה היא שזה הגדרה לכל החטאים, כל החטאים מוגדרים כעוֹשֵׁק, יש לאו בתורה "לא תעשוק שכר שכיר" מה ההבדל בין עוֹשֵׁק לגזילה.

אומר ר' שמלאי שגם דיני טומאתו יותר חמורים ופחותים, וכשם שיצירתו היתה אחר כל בהמה חיה ועוף כי הגוף פחות מהיתוש, גם דיני הטומאה שהם מכח הגוף ומכח החומריות הם פחותים, ויותר טמאים ומטמאים מאשר טומאת הבהמה החיה והעוף. וזה מה שאחז"ל (ויק"ר ויקרא א) כל תלמיד חכם שאין בו דעת - נבלה טובה הימנה, הטומאה של נבילה היא פחותה מהטומאה שלו.

ועיקר הניגוד שיש בין החומר והגוף לנשמה מתבטא בדבר שצריך לתת עליו את ה'דעת', הגוף דורש את עצמו הוא דורש את טובתו במאכל ובשינה, הגוף דורש את טובת עצמו.

ומאידך הנשמה בטבעה כחלק אלוק ממעל היא נבראה לתת לאחרים - ולא לדורש לעצמה, ואמרו בגמרא (ברכות י א) חמשה ברכי נפשי כנגד מי אמרן דוד, לא אמרן אלא כנגד הקב"ה וכנגד הנשמה, מה הקב"ה מלא כל העולם אף נשמה מלאה כל הגוף מה הקב"ה רואה ואינו נראה אף נשמה רואה ואינה נראית מה הקב"ה זן את כל

העולם אף הנשמה זנה את כל הגוף, זה התפקיד שלה, מה הקב"ה טהור אף נשמה טהורה יבוא מי שיש בו חמשה דברים הללו וישבח מי שיש בו חמשה דברים הללו.

כך ההתקשרות לקב"ה וה"אדמה לעליון" כי זה חלק אלוקה ממעל, הקב"ה ברא את העולם להיטיב, גם הנשמה היא להיטיב, לא לעצמה! זה העיקר הניגוד שבין שניהם, התכלית של הנשמה זה להודות ולשבת, ברכי נפשי! דוד המלך כשהוא מבקש לעצמו חיים הוא לא מזכיר שום דבר לא את התורה שלו, ולא את העבודה שלו, הוא מזכיר רק דבר אחד "מה בצע בדמי ברדתי אל

שחת" (תהילים ל) מה אני שווה אם אני לא חי, היודך עפר היגיד אמתך.

כשאני מת - אני לא יכול להודות, 'הושיעני למען חסדך כי אין במות זכרך בשאול מי יודה לך' להודות זה להפקיע מהעצמי שלי, זה טבע הנשמה, 'כל הנשמה תהלל י-ה' זה תפקיד האדם, וכמו שאנו אומרים כל בוקר בברכות השחר "כל זמן שהנשמה בקרבי מודה אני לפניך" לא כתוב אפילו על מה להודות, פשוט להודות, הגוף לא מוכן להודות, החומרי של האדם הוא היפוך ההודאה, הוא לא מסוגל להכניע עצמו ולהודות, זה היפך הטבע שלו הוא דואג לעצמו הוא רוצה להרגיש עצמאי ולא תלוי בשום דבר.

התוס' בקידושין (לו ב ד"ה כל מצוה) מביאים את הירושלמי (עלה פרק א) שגם בטבע הבריאה אנחנו רואים את זה, הירושלמי אומר שכשמבריכים אילן איך יודעים מתי הוא מפסיק לינוק מהזקן, כשהעלים שלו נוטים אליו [לאילן הזקן]. כי כל זמן שהוא יונק הוא מטה את העלים לצד ההפוך,

בהלכות דעות (פרק א הלכה ד) בכל המידות יש שביל זהוב אבל במידת הגאווה מאוד מאוד הוא שפל רוח, כל משהו - הוא סתירה לכל מצב היהודי שבך!

ובעצם בהתבוננות, הרי בוודאי שחלק מהענין של גלות מצרים היתה גם למטרה הזו להפוך אותנו מעם הדומה לחמור, לגאולי ד' להיות במצב של "יושבי חושך וצלמות אסירי עני וברזל" כשהקב"ה בא לרומם את עם ישראל לבחור בו, ההכנה לכך זה ההכנעה של הלב "ויכנע בעמל לבם" בשביל לזכות לרוממות חייבים הקדמה של הכנעה, כמו שחז"ל אומרים (יומא כב ב) שאין מעמידים פרנס על הציבור אלא אם כן קופה של שרצים מונחת על גביו, אם רוצים שהוא יעשה כמו שצריך ולא יתגאה צריך קופה של שרצים, אז כלל ישראל לפני שהן נמנו לממלכת כהנים, לפרנסים לכאלו שהעולם עומד עליהם היה נצרך את ה"ויכנע בעמל לבם", ורק כך נזכור לעולם שאנחנו גאולי ד', כמו שהגמרא (חולין פט א) אומרת עה"פ "כי אתם המעט" שממעטים עצמכם, גם כשאתם מקבלים גדולה.

כשאנחנו אומרים כל יום בשחרית "מוציא אסירים ופודה ענוים ועוזר דלים" זו ההגדרה פודה ענוים, בשביל הפדות היה צריך להיות ענוה, שיהיה "ויכנע בעמל לבם" כך יצאנו, כך נבחרנו וכך כל המטרה "וקרבתנו להודות" - דברים פשוטים אבל צריך לשנן אותם ובפרט עכשיו!

נמצאים עכשיו לפני חודש ניסן, ומובא בחסד לאברהם (סבו של החיד"א) שבכל שנה שלוש יום קודם הפסח ניטל אחד משלושים מן החמץ שבאדם, בשלושים יום קודם החג יש כבר את הבחינה שמתחיל ההשפעה של ה"יו"ט, ובמה זה מתבטא, שכל יום מהשלושים יום ניטל חלק אחד משלושים מהטומאה, עד שנכנסים לליל שלוש יום ובליל הפסח כולם בני חורין, וגזרה חכמתו יתברך להיות חירות נפשותם בשלושים יום מעט מעט שלא ירגיש השטן כל כך צער ולא יקטרג, הקב"ה בכוונה מנהיג שזה לא יהיה בבת אחת, צריך שזה יהיה בשלבים שהוא לא ירגיש הסטרא אחרא ויקטרג, אז כל פעם קצת ועוד קצת, עד שמגיעים לבני חורין, הזמן של המסמך גאולה לגאולה.

השלושים יום הללו זהו הזמן לחוש ולהרגיש ולעקור מתוכינו את השפעת ה"כוחי ועוצם ידי" את המוחזקות, כל יום שאומרים את העזרת לקנות את הענוה ביחס לקב"ה, להרגיש גאולי ד', להרגיש את חובת ההודאה משלושים יום קודם, ויש את המסוגלות של הזמן להגיע לזה עד ליל הסדר שבו נהיה כבר לגמרי משוחררים. וכמו"כ מסתברא שגם כל הגלויות שאנו נמצאים בהם כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות, התכלית להגיע להרגשה הזו של "ויכנע בעמל ליבם" להגיע לתכלית, להגיע ל"וכל החיים יודוך סלה", קבצנו והצילנו מן הגויים בשביל מה, בשביל להודות לשם קדשך ולהשתבח בתהלתך, בזה אנחנו משתבחים.

שאומר הספורנו שסיבת הסכנה זה שאור שבעיסה, תבין שיש מצבים שהקב"ה מראה לך מסביבך כל מיני סכנות לא עלינו, מה רוצים מעמנו, להרגשה הזו מה שהיה לך ביצירה, לזה מכוונים משמיא, ואז להרגיש על כל נשימה ונשימה.

דוד המלך אומר בפרק המפרט את הד' החייבים להודות (תהילים קז, מג) "מי חכם וישמור אלה", להיות חכם ולהבין שניצלת מסכנות, תשמור את זה אצלך כי כל הזמן היצר נלחם נגד זה, "זיתבוננו חסדי השם" תתבונן בכל החסדים, הסכנה היא סיבה להתייחס לכל מהלך החיים שהכל זה גאולי ד' כל רגע רגע אני גאולי ד', אבל צריך להיות חכם צריך להתייחס ולהבין את זה "ויבן זאת", לשמור את הרגעים, וכל אחד עובר רגעים איך שבסוף הקב"ה עזר לו, הסכנה שהיתה לכלל ישראל בכל היציאה, הסכנות שיש בגלות, הסכנות שיש לנו בכל יום בין בגשמיות ובין ברוחניות לשמור ולהבין כל רגע ורגע מה אנחנו צריכים, אנחנו צריכים להודות להתחבר ולהתייחד עם הקב"ה באהבה עם ההודאה הזו, זה התכלית להגיע לגאולה עם הענוים עם ה'וכל החיים יודוך סלה', לשמור ולשמור על כך.

ניתן להאזין לשיחה המלאה בקו הבוגרים - 08-9747479

ניתן להשיג את הקונטרס היו"ל ע"י מרן המשגיח שליט"א לימי זמן הביניים ניסן ה'תשפ"א בבית מרן המשגיח בחודרה ובקהילות חניכי הישיה"ק ברחבי הארץ.

קונטרס

אנכי... המעלה

דברים ודברים בין דור ה' חושבי שמו להרחיב פיו במשאלותינו לתכלית לשמור העלנו ה"ת מנצרים להתייני לו לעם וזו היא לפי האגדים בחוקינו לנו תכלית ומטרת חיינו

ליטי הבנים דרש ישועות בו מקיפות וזיה הוא יברך את עמו לפי ג' התשפ"ב שליש אלפים שלש מאות שלשים וארבע ליציאת מצרים

הלכות פסח פרק ב מכירת חמץ

א. מהי השכרת המקומות הנעשית במכירת החמץ?

תשובה: במכירת החמץ נכלל: (א) מכירת החמץ, (ב) מכירת המקום, והטעם כמבוא במשנ"ב (סי' תמח ס"ק יב). (ג) מקומות שאין בהם חמץ ידוע, אך קשה עליו הבדיקה בהם, יכול למוכרם עם החמץ שבהם לגוי. [משנ"ב סי' תלג ס"ק כד].

ואמנם המנהג אינו 'למכור' את המקום אלא רק 'להשכיר' את המקום לגוי. [והטעמים לזה, י"א משום דבא"י אסור למכור קרקע לנכרי (ומיהו צ"ע באינו מוכרו לדירה), וגם בחו"ל שמוותר למכור, מ"מ הדר בשכירות א"י למכור אלא להשכיר. - ויכול השוכר להשכיר לנכרי גם בלי לבקש רשות מהמשיכר, כיון דאיכא אומדנא שאינו מקפיד. מרן הגריש"א זצ"ל]. וגם דבשכירות יש יותר גמירות דעת ממכירה דהוי' כהערמה].

ודע עוד שבשטר ההרשאה ישנו מקום נוסף למלאות בו השכרה ביום י"ד, לצורך מכירת החמץ בקנין אגב בי"ד. וצריך שיהיה מקום זה שלא השכירוהו כבר בי"ג [כדי להיפטר מהבדיקה], (או שישכיר לזה מקום הפטור מבדיקה). [ובדיעבד סמכי' למוכרו אגב קרקע של השליח - הרב]. [והנה מדינא סגי לקנין אגב בקרקע כל שהוא (קידושין כו), כגון טפח על טפח. ויש מחמירים לחוש דבשכירות קרקע בעי' שיעור חשוב: אמה].

ב. האם צריך לעשות 'מחיצה' לארונות הספרים וכדו' המושכרים לגוי או שמספיק עשיית 'היכר'?

תשובה: קי"ל דחמצו של נכרי (שברשותו של ישראל) עושה לו מחיצה י' טפחים [סי' תמ"ב]. [ובעי' מחיצה גמורה. ע"ש משנ"ב ס"ק יב]. וביותר בחמץ שהיה שלו, י"א דלא סגי במחיצה, וצריך להוציאו מביתו (עי' במשנ"ב סי' תמח ס"ק יב), או שעכ"פ ישכיר לגוי גם את מקומו, (עי' שם). אמנם במקומות הנ"ל שאין חמץ (גלוי) ידוע, סגי לעשות היכר (ארחות רבינו). וגם כיון שהרשות עצמה מושכרת לגוי, עדיפא, וסגי בהיכר (ע"ש).

ג. האם מועילה השכרת המקומות בי"ד כדי להיפטר מחובת בדיקה, או דבעי' דוקא בי"ג?

תשובה: נחלקו הפוסקים אם מחוייב לבדוק בליל י"ד את המקומות שמוכרם לנכרי רק למחרת ביום י"ד, וכתב המשנ"ב (סוס"י תלו) דאף דאין למחות ביד המקילים, מ"מ המשכיר ומוכר ביום י"ג שפיר עדיף טפי, [והיינו את החמץ שאינו ידוע שבהם. מרן הגריש"א זצ"ל. - ואת הידוע יבער, או שישכור למחר בי"ד]. ואמנם רבים נהגו להקל בזה. וכן נהגו מרנן החזו"א והקה"י (ארחות רבינו). אך כיום רבים מהדרים למכור [ולהשכיר] גם בי"ג. [וכן חמץ הנמצא מזרחית לא"י שא"א למוכרו למחר, יש למוכרו בי"ג].

ד. מה אפשר להשכיר לגוי כדי להיפטר בו מבדיקה?

תשובה: אפשר לכתחילה להשכיר כ"מ שאינו רוצה לבדוק - כארונות בגדים וכלים [- שא"צ להם בפסח], מחסן וכיו"ב. [וגם המחמירים שלא למכור חמץ גמור לגוי, בזה מקילים].

ולענין השכרת חלק מארון: בארון המחובר לקיר, יכול להשכיר גם חלקו ומדפים מסוימים בלבד. ובארון שאינו מחובר, יכול להשכיר טור שלם כולו, ותחתיו, אך להשכיר בו רק מדף מסויים, צ"ע. [ועכ"פ ביש שם חמץ ידוע - כיון שמ"מ הרי כולו עומד בתוך רשות הישראל. ויתכן דלחשוב דגם בזה סגי במחיצה (עי' משנ"ב הנ"ל סי' תמח ס"ק יב), וא"צ הוצאה ממש מרשותו, מהני. - ומיהו הא אי"ז מחיצה י"ט, ועיי'].]

ה. הנוסע מביתו לכל ימי החג, האם יכול להשכיר את כל הבית ולהיפטר מבדיקתו?

תשובה: דעת הראבי"ה [כמבוא בס'י' תלו ס"ג] דתוך ל' יום לפסח חל על הגבירא 'מצות בדיקה', ול"מ שישכור כל ביתו וחמצו לנכרי, ולכן יש לשייר לכה"פ חדר א', [-שגם לא ישכירו בי"ד, כיון די"א דגם עי"ז פטור מבדיקה, כנ"ל], ויקיים שם את מצות הבדיקה כדין. (וע"ע להלן סוף אות ו).

ויש שנתנו עצה, לבקש מהוריהם (או ממארחיהם) שישכירו להם את החדר שמתאכסנים בו בפסח, [בקנין כסף או שטר או סודר], וכך יתחייבו שם בבדיקה בברכה. ויש שפקפקו בזה דאי"ז אלא הערמה בעלמא. שבט הלוי. [ורצוי שיצא בברכה מבעה"ב המארח].

ו. האם מותר להשתמש במקומות שהשכרים לנכרי?

תשובה: יש בתי דינים שנוהגים להוסיף במכירת החמץ לגוי, בקשת רשות לדריסת רגל בתוך אותם המקומות, וכגון אם שכחו להוציא משוהו. [וכן מותר להשתמש מע"ג ארון וכדו' שהשכיר לגוי, דלא השכיר לו את השימוש מעל הארון. וראוי לפרט בשטר].

ואמנם ההיתר רק בדרך עראי, [וכמו שלא אסרו חכמים להכנס לביתו של נכרי בפסח. חזו"א. וכתבו בשמו שהתיר להוציא רק פ"א], אבל באופן דהוי דרך קבע, - הרי אפי' אם נימא דאי"ז ביטול למכירה והשכירות [לומר דאיגלאי דהוי' הערמה], מ"מ - הרי תבטל בזה כל תורת ה'מחיצה', ושוב יהא צריך בדיקה דחיישי' לשמא יבוא לאכלו.

גם אותם (הנ"ל) שנוסעים מביתם רק בערב פסח, ומשכירים לנכרי את כל ביתם, ובליל י"ד עדיין נמצאים בבתיים, הרי אם ישכירו כל ביתם לגוי, א"י להשאר ללון בביתם, וה"ז הערמה הניכרת. [ויש שמבקשים מהנכרי רשות ע"כ]. [וכש"כ שאסורים ליתן ביתם למשפחה אחרת וכדו' כדי שישנו שם בפסח].

ז. האם מועילה מכירת החמץ לחמץ שנקנה לאחר כתיבת ההרשאה?

תשובה: חמץ שנקנה לאחר שמכר הרב את החמץ לגוי, בודאי שאינו כלול במכירה וחייב לבערו, אמנם צ"ע לענין חמץ שנקנה לאחר כתיבת ההרשאה לרב, האם המכירה לגוי תחול גם ע"ז [כגון על מה שנשתיר ממנו], דהרי בעת כתיבת ההרשאה היה זה דבר שלא בא לעולם.

ויש שר"ל דמ"מ הרי גילה דעתיה דניח"ל המכירה, ושוב עתה מהני למוכרו מדין 'זכין', [וכדעת הפו' דזכין אף מאדם]. עוד הביאו לדעת המרכבת המשנה שמינוי שליחות בכתב מהני גם לדבר שלב"ל. [וכמו"כ לענין שליח להפרשת תרו"מ]. [ויש שנתנו עצה שאחר שקנה את החמץ, יאמר שוב בפה בהדיא שממנה השליח גם ע"ז].

הביאני חדריו

יו"ל ע"י חבר תלמידים חניכי הישיבה הקדושה. הדברים המובאים בגליון בדרך כלל, הינם מכתבי תלמידים וכדו' ולא עברו את שבט ביקורתם של רבותינו שליט"א. הגליון נועד בעיקר עבור בני הישיבה לדורותיה, החפצים להמשיך להתחנך ולהתעלות כבימי קדם לאורה ובדרכה של הישיבה קדושה.

לקבלת הגליון ולהערות והארות
0539747@gmail.com | 4 שלוחה 08-9747479